

Sygn. akt VI U 306/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 listopada 2018 roku

Sąd Okręgowy w Płocku VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Hanna Parzybut-Dan

Protokolant: st. sekr. sądowy Edyta Szalkowska

po rozpoznaniu w dniu 27 listopada 2018 roku w Płocku

na posiedzeniu jawnym

sprawy B. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania B. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 1 lutego 2018 roku, znak: (...)

oddala odwołanie.

SSO Hanna Parzybut-Dan

UZASADNIENIE

B. J. wniosła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P. z dnia 1 lutego 2018 r. w zakresie odmowy przyznania odwołującej prawa do emerytury w wysokości minimalnej 1.000 zł brutto miesięcznie.

Zaskarżonej decyzji zarzuciła naruszenie art. 87 ust.1 pkt 2 w zw. z art. 85 ust.2 i art. 10 ust.1 pkt 3 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez błędną wykładnię, iż nie posiada łącznie 20-letniego okresu składkowego i nieskładkowego pozwalającego na podwyższenie emerytury do emerytury minimalnej.

Uzasadniając odwołanie B. J. powołała przepisy art. 85 ust.1 ustawy emerytalnej, w myśl których kwota najniższej emerytury z zastrzeżeniem art.24a ust.6, art.54, 54a ust.2 i art.87 oraz renty rodzinnej, wynosi 1000 zł miesięcznie. Natomiast art.87 powołanej ustawy stanowi, że w przypadku gdy emerytura przysługująca z Funduszu określona w art. 26 łącznie z okresową emeryturą kapitałową albo emerytura przysługująca z Funduszu określona w art. 26 jest niższa niż kwota, o której mowa w art. 85 ust. 2 i 3, emeryturę przysługującą w Funduszu, w tym emeryturę ustaloną ze zwiększeniem, o którym mowa w art. 26 a, podwyższa się w taki sposób, że, aby suma tych świadczeń nie była niższa niż od tej kwoty, o ile ubezpieczony: mężczyzna który ukończył 65 lat, ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 25 lat, kobieta, która ukończyła 60 lat, ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 20 lat. W ocenie skarżącej ma ona uprawnienie do doliczenia do okresów składkowych i nieskładkowych okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców po ukończeniu 16-tego roku życia przed 1 stycznia 1983 r. Z uwagi na powyższe wniosła o przeprowadzenie

dowodów na okoliczność pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 15 stycznia 1974 r. do 5 grudnia 1977 r. Zarzuciła ponadto, że organ rentowy w ogóle nie wskazał, jakie okresy zaliczył do okresów składkowych i nieskładkowych, a które uznał za niepodlegające zaliczeniu, co obiektywnie znacznie utrudnia a wręcz uniemożliwia dokonanie przez powódkę stosownej weryfikacji.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Z przedstawionej argumentacji wynika, że nie jest możliwe w obecnym stanie prawnym uzupełnienie stażu pracy okresem pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16-tego roku życia, o którym mowa w art. 10 ust.1 pkt 3 ustawy emerytalnej ponieważ odwołująca ma już ustalone prawo do emerytury na zasadzie art. 24. Prawo to uzależnione jest jedynie od spełnienia kryterium wiekowego(60 lat), które odwołująca spełniła. Natomiast wysokość emerytury jest uzależniona od wartości kapitału początkowego ustalonego na dzień 1.01.1999 r. zwaloryzowanego i składek zgromadzonych na koncie ubezpieczonego po 1 stycznia 1999 r., i zwaloryzowanych zgodnie z art. 26 a więc zależna od składek. Odwołująca nie udowodniła 20-letniego okresu składkowego i nieskładkowego, lecz 16 lat, 3 miesiące i 10 dni okresów składkowych i nieskładkowych tj. okresy składkowe w wymiarze 12 lat, 2 miesiące i 15 dni oraz okresy nieskładkowe wynoszące 4 lata, 0 miesięcy i 25 dni(zgodnie z art.5 ust.2 okresy składkowe i nieskładkowe podlegają ograniczeniu do 1/3 udowodnionych okresów składkowych).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

B. J. wystąpiła w dniu 22 stycznia 2018 r. z wnioskiem o emeryturę.

Organ rentowy ustalił odwołującej kapitał początkowy o wartości 38.744,42 zł. Do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. lat 1977-1989. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 24,84%. Staż pracy na dzień 1 stycznia 1999 r., wyniósł: 3 lata, 4 miesiące i 21 dni okresów składkowych oraz 6 lat okresów nieskładkowych z tytułu sprawowania opieki nad dziećmi. Okresy sprawowania opieki nad dziećmi zostały przeliczone przez organ rentowy według przelicznika 1,3% za każdy rok.

(dowód: decyzja k. 12-13 akt ZUS)

B. J. w dniu (...) ukończyła 60 lat.

Decyzją z dnia 1 lutego 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W. przyznał wnioskodawczyni emeryturę począwszy od dnia 15 stycznia 2018 r. obliczonej na podstawie art. 26 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Do obliczenia emerytury przejęto: średnie dalsze trwanie życia 263,20 miesięcy, zwaloryzowany kapitał początkowy 144.709,17 zł, składki zaewidencjonowane z uwzględnieniem waloryzacji 44.505,60 zł. Emerytura wyniosła 718,90 zł brutto.

Odwołująca udowodniła następujące okresy składkowe i nieskładkowe:

- zatrudnienie w (...) Spółdzielni (...) w O. od 6.12.1977 r. do 17.01.1981 r. 3 lata, 1 miesiąc i 13 dni (okres składkowy);
- okres urlopu wychowawczego od 18.01.1981 r. do 28.12.1981 r., 11 miesięcy, 12 dni (okres nieskładkowy);
- okres urlopu macierzyńskiego od 29.12.1981 r. do 5.04.1982 r. z tytułu urodzenia syna podczas zatrudnienia w (...) Społem – 3 miesiące, 8 dni (okres składkowy);
- okres urlopu wychowawczego od 6.04.1982 r. do 3.05.1985 r. – 3 lata, 28 dni (okres nieskładkowy);
- okres opieki nad dziećmi od 29.06.1990 r. do 18.06.1992 r. (okres nieskładkowy)

Po dniu 31 grudnia 1998 r. ubezpieczona prowadziła działalność gospodarczą w okresie od 1.09.2005 r. do 31.12.2015 r. , w tym przedziale okresowo korzystała z zasiłków chorobowych.

Odwołująca od 18.01.2016 r. do 16.01.2017 r. pobierała zasiłek dla bezrobotnych.

Ogółem okresy składkowe wyniosły: 12 lat, 2 miesiące i 15 dni, okresy nieskładkowe 8 lat, 6 miesięcy i 9 dni. Po ograniczeniu okresów nieskładkowych do 1/3 udowodnionych okresów składkowych, okresy nieskładkowe zaliczane do stażu emerytalnego wyniosły: 4 lata, 25 dni.

Łącznie odwołująca wykazała staż pracy z okresami nieskładkowymi w wymiarze 16 lat, 3 miesiące i 4 dni.

(dowód: opinia biegłej z zakresu rachunkowości i księgowości E. D. – k. 51-54, przebieg ubezpieczenia – pismo organu rentowego k. 44)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach ZUS oraz opinii biegłej księgowej E. D..

Okoliczności istotne w sprawie zostały udowodnione za pomocą dokumentów stanowiących o przebiegu stażu ubezpieczonej. Odwołująca zaoferowała dowody z zeznań świadków K. C., E. F., W. S. na okoliczność pracy w gospodarstwie rolnym rodziców S. i L. M. , wykonywanej od 15 stycznia 1974 r. do 5 grudnia 1977 r. Złożyła także dokumenty na dowód własności gospodarstwa w spornym okresie.

Na podstawie art. 227 k.p.c. Sąd oddalił wnioski dowodowe o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków: K. C., E. F., W. S., gdyż dowody te nie są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Próba dowodzenia tych okoliczności pozostaje poza sferą oceny prawnej Sądu, mają one charakter ambiwalentny dla ustalenia wysokości emerytury skarżącej. Ocena, które fakty mają dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie, jest uzależniona od tego, jakie to są fakty, a także od tego, jak sformułowana i rozumiana jest norma prawna, którą zastosowano przy rozstrzygnięciu sprawy. Stan faktyczny w każdym postępowaniu jest oceniany w aspekcie przepisów prawa materialnego. Przepisy te wyznaczają zakres koniecznych ustaleń faktycznych, które powinny być w sprawie dokonane. Przepisy prawa materialnego mają też decydujące znaczenie dla oceny, czy określone fakty, jako ewentualny przedmiot dowodu, mają wpływ na treść orzeczenia (por.: wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 29.12.2017 r., I ACa 1255/17, lex nr 2460088).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Kwestia sporna w niniejszej sprawie sprowadza się do ustalenia, czy wnioskodawczyni ma prawo do podwyższenia emerytury do wysokości najniższej emerytury, do czego warunki określa art. 87 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm.), nazwanej dalej ustawą emerytalną.

Zgodnie z powołanym art. 87 ust. 1 ustawy, w przypadku gdy emerytura przysługująca z Funduszu określona w art. 26, łącznie z okresową emeryturą kapitałową, albo emerytura przysługująca z Funduszu określona w art. 26, jest niższa niż kwota, o której mowa w art. 85 ust. 2 i 3, emeryturę przysługującą z Funduszu, w tym emeryturę ustaloną ze zwiększeniem, o którym mowa w art. 26a, podwyższa się w taki sposób, aby suma tych świadczeń nie była niższa od tej kwoty, o ile ubezpieczony:

1) mężczyzna - osiągnął wiek emerytalny wynoszący 65 lat i ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat,

2) kobieta - osiągnęła wiek emerytalny wynoszący 60 lat i ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat,

- z uwzględnieniem ust. 3-7. Przepis art. 5 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

W świetle art. 87 ust.1a. w okresie składkowym, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, uwzględnia się okres, za który ustalono zwiększenie, o którym mowa w art. 26a.

Prawo do podwyższenia świadczenia do kwoty emerytury minimalnej uzależnione jest od udowodnienia na datę jej przyznania odpowiedniego okresu składkowego i nieskładkowego, w przypadku kobiet jest to 20-letni okres składkowy i nieskładkowy.

Wnioskodawczyni urodzona (...) a więc po 31.12.1948r., ma ustaloną emeryturę kapitałową z art. 24 ustawy, której wysokość jest ustalona w oparciu o art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Jej wysokość zależy od wysokości kapitału początkowego i zgromadzonych składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego. Według art. 25 ust.1 ustawy emerytalnej podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

W przypadku emerytur kapitałowych do wysokości emerytury nie uwzględnia się przepisów art. 10 ust. 1pkt 3 ustawy, który stanowi, że przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również następujące okresy, traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe,

- 1) okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki,
- 2) przypadające przed dniem 1 lipca 1977 r. okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia,
- 3) przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia,

jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Przepisy art. 10 ust.1 pkt 3 ustawy emerytalnej nie mają zastosowania do emerytury kapitałowej, prawo do jej przyznania nie jest obwarowane warunkiem wykazania określonego stażu pracy. Natomiast wykładnia przepisów art. 10 ust.1 pkt 3 ustawy pozwala na stwierdzenie, że chodzi w niej o zaliczenie okresów uzupełniających pracą w gospodarstwie rolnym bez opłacania składek, wyłącznie do prawa a nie do wysokości świadczenia.

Odwołującej przysługiwałoby natomiast zwiększenie, o którym mowa w art. 26a ust. 1 ustawy emerytalnej, który stanowi, że wysokość emerytury ustalonej zgodnie z art. 26 ulega zwiększeniu za okresy opłacania składek na Fundusz Emerytalny (...), Fundusz Ubezpieczenia Społecznego (...) i ubezpieczenie emerytalno- rentowe, o których mowa w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników. Zwiększenie to ustala się według zasad wymiaru części składkowej emerytury rolniczej przewidzianych w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników na podstawie zaświadczenia Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o okresach opłacania składek. Zwiększenie, o którym mowa w ust. 1, nie przysługuje osobie mającej ustalone prawo do emerytury na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników. (ust.2) Zwiększenie, o którym mowa w ust. 1, przyznaje się ubezpieczonemu, który legitymuje się okresami, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1.

Odwołująca nie wykazała jednak, aby opłacała składki na ubezpieczenie społeczne rolników.

W uzasadnieniu wyroku z dnia 3 października 2012 r., III UZP 4/12, OSNP 2013/5-6/58, OSP 2014/3/26, Prok.i Pr.-wkł. (...), Biul.SN 2012/10/24-25, Sąd Najwyższy podkreślił, że wysokość emerytury ustalonej w formule zdefiniowanej składki ulega zwiększeniu za okresy opłacania składek na Fundusz Emerytalny (...), Fundusz Ubezpieczenia Społecznego (...) i ubezpieczenie emerytalno -rentowe rolników. Ustawodawca i tym razem zastrzegł, że emerytura ulega zwiększeniu wyłącznie za okresy opłacania składek. Opłacanie tych składek ma wpływ na wysokość

emerytury kapitałowej, pod warunkiem jednakże, iż ubezpieczony nie ma ustalonego prawa do emerytury rolniczej, a w konsekwencji legitymuje się okresem ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki (okresem uzupełniającym, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej) - krótszym niż 25 lat. Przedmiotowe zwiększenie nie przysługuje zarówno w przypadku ustalenia (potwierdzenia) decyzją prawa do emerytury rolniczej, jak i samego spełnienia warunków tego prawa (ust. 2).

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania, odwołującej nie przysługuje możliwość zaliczenia jako okresu uzupełniającego określonego w art. 10 ust.1 pkt 3 ustawy emerytalnej do podwyższenia emerytury kapitałowej, do jej wysokości minimalnej, o której traktuje art. 87 ust.1 ustawy. Ubezpieczona nie udowodniła 20-letniego okresu składkowego i nieskładkowego.

Wobec powyższego na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd odwołanie oddalił.

SSO Hanna Parzybut-Dan